

25. 9. 2006

ID: 43526

Dovolené a nedovolené jednání

Neupravuje-li obchodní zákoník (či jiný právní předpis) určitý postup či chování a ani nelze z kontextu ustanovení právního předpisu či ze zásad, jimiž se řídí obchodní zákoník nebo český právní řád, dovodit, že jde o postup nebo jednání nedovolené, platí, že takový postup či jednání je možné a dovolené.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 1107/2003, ze dne 31.8.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně J. S., zastoupené, advokátem, proti žalovanému "B. d. S.", d., zastoupenému, advokátem, o neplatnost usnesení členské schůze družstva, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 51 Cm 172/2000, o dovolání žalovaného proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 27. ledna 2003, č.j. 14 Cmo 299/2002-43, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 27. ledna 2003, č.j. 14 Cmo 299/2002-43, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Rozsudkem ze dne 21.5.2002, č.j. 51 Cm 172/2000-19, Městský soud v Praze zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala toho, aby rozhodnutí členské schůze žalovaného ze dne 23.5.2000, o jejím vyloučení ze žalovaného družstva, bylo prohlášeno za neplatné. K odvolání žalobkyně změnil odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobě vyhověl.

V odůvodnění svého rozsudku odvolací soud uvedl, že podle ustanovení § 231 odst. 3 obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“) může být člen z družstva vyloučen, jestliže opětovně a přes výstrahu porušuje členské povinnosti nebo z jiných důvodů uvedených ve stanovách. Zatímco rozhodnutí o vyloučení pro porušení členských povinností musí předcházet výstraha, zákonný požadavek předchozí výstrahy již neplatí pro vyloučení z důvodů uvedených ve stanovách. Stanovy žalovaného určují jako jeden z důvodů pro vyloučení to, že je člen v prodlení s úhradami za užívání bytu nebo s platbou členského podílu po dobu delší než tři měsíce.

Mezi účastníky není sporné, že se žalobkyně dostala do prodlení s placením úhrad za užívání bytu po dobu delší než tři měsíce, což zakládá důvod k vyloučení.

Odvolací soud konstatoval, že v zápisu z napadané členské schůze bylo pod bodem 7. schváleno podmíněné vyloučení žalobkyně pro neplnění členských povinností, s tím, že převede-li žalobkyně do 24. 5. 2000 členská práva a povinnosti na jinou osobu a budou-li uhrazeny všechny finanční závazky související s bytem, který užívá, vyloučení se ruší. Pokud tento závazek nebude splněn, členská schůze schvaluje rozhodnutí představenstva o vyloučení žalobkyně z družstva.

Odvolací soud uzavřel, že zákon ani stanovy neznají „podmíněné vyloučení člena z družstva“. Členská schůze rozhodující o odvolání člena může pouze potvrdit rozhodnutí představenstva, nemůže měnit důvody vyloučení ani je doplňovat, nebo podmiňovat vyloučení nesplněním nějakých skutečností, které by měly nastat po rozhodnutí členské schůze. Rozhodnutí členské schůze je proto v rozporu s článkem 15. stanov, podle kterého, rozhodne-li členská schůze o neoprávněnosti vyloučení, nabývá člen všech svých práv a povinností. To znamená, že odvolání žalobkyně proti rozhodnutí představenstva o jejím vyloučení nemá odkladný účinek. Členství žalobkyně rozhodnutím představenstva zaniklo a žalobkyně ani nebyla oprávněna převádět členská práva a povinnosti na jiného. Prohlásila-li by později členská schůze rozhodnutí o vyloučení za neplatné, má toto její rozhodnutí zpětný účinek, stejně jako rozhodnutí soudu podle ustanovení § 231 odst. 4 obch. zák. o neplatnosti rozhodnutí členské schůze. Proto odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázal na ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) [správně § 238 odst. 1 písm. a)] občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) a vytýkal odvolacímu soudu, že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Dovolatel namítá, že žádný právní předpis nezakazuje, aby jakýkoli orgán vázal účinky svého rozhodnutí na splnění podmínky. Nelze proto projev vůle družstva prohlásit za neplatný jen proto, že právní řád ani stanovy takový projev vůle neupravují. Přitom souhlasí se závěrem odvolacího soudu, že žalobkyně nebyla v době rozhodování členské schůze oprávněna převést svá členská práva a povinnosti na třetí osobu. Podmínka stanovená členskou schůzí tak byla právně nemožná. Proto k ní dle dovolatele nelze přihlížet a platí, že rozhodnutí členské schůze je bezpodmínečné, a že nedošlo k obnově členství žalobkyně. Dovolatel dále tvrdí, že je třeba přihlídnout i k tomu, že rozhodnutí členské schůze svým obsahem jasně deklaruje, že si členové družstva nepřáli, aby žalobkyně zůstala členkou žalovaného. Rovněž dovozuje, že členská schůze, jako nejvyšší orgán, může vždy zasahovat do rozhodnutí všech ostatních orgánů družstva, když to zákon nezakazuje, a může je i měnit. „Omezení možnosti samosprávy, kterou družstvo představuje, dát členovi této samosprávy ještě určitou poslední možnost k odstranění závadného stavu, lze chápat jako zásah do samé podstaty družstevnictví.“ Dále pak dovolatel upozornil na to, že závazek k převedení členských práv a povinností na svého druhu, nabídla družstvu sama žalobkyně a členská schůze ji jen chtěla vyhovět. Její vůle směřující k zániku členství však tím nebyla oslabena.

Proto dovolatel navrhuje, aby dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně ve vyjádření k dovolání snáší argumenty na podporu závěru, že „podmíněné“ vyloučení z družstva není možné, a proto je neplatné. Dovojuje, že takové vyloučení by vedlo k právní nejistotě členů a nechránilo by jejich práva před svévolí řídicích orgánů. Proto navrhuje dovolání zamítnout.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a je i důvodné.

Podle ustanovení části dvanácté, hlavy první, bodu 13., zákona č. [30/2000](#) Sb., se pro řízení o některých otázkách obchodních společností, družstev a jiných právnických osob zahájená na návrh, který byl podán přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona v prvním stupni použijí dosavadní právní předpisy. O takový případ jde i v projednávání věci, neboť řízení byl zahájen před 1.1.2001.

Odvolací soud založil zamítavé rozhodnutí na tom, že obchodní zákoník ani stanovy žalovaného „neznají“ podmíněné vyloučení člena z družstva. Takové právní hodnocení však není dostačující. Obecně totiž platí, že neupravuje-li obchodní zákoník (či jiný právní předpis) určitý postup či chování a ani nelze z kontextu ustanovení právního předpisu či ze zásad, jimiž se řídí obchodní zákoník nebo český právní řád, dovodit, že jde o postup nebo jednání nedovolené, platí, že takový postup či jednání je možné a dovolené. (K tomu viz - a contrario - usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 29 Odo 185/2003, publikované v časopisu Soudní judikatura č. 10, ročník 2003, pod číslem 178).

V projednávané věci Nejvyšší soud nedovodil z kontextu právní úpravy družstva nedovolenost postupu členské schůze spočívajícího v tom, že umožní - nad rámec svých povinností - členovi, aby řešil situaci vzniklou porušením povinností člena družstva způsobem pro něj příznivějším, než je vyloučení. Nedovolenost takového jednání nelze - v obecné poloze dovodit - ani ze zásad, na kterých stojí obchodní zákoník a český právní řád.

Mezi účastníky není sporu o tom, že žalobkyně porušila své povinnosti, a že byly splněny podmínky pro její vyloučení z družstva. Pokusila-li se členská schůze žalobkyni umožnit, aby vyloučení - bez újmy družstvu a jeho ostatním členům - odvrátila, nevznikla jí tím žádná újma, naopak, družstvo se snažilo navodit situaci pro ni příznivější.

Nebyl-li postup, kterým družstvo podmínilo rozhodnutí o vyloučení žalobkyně z družstva možný či dovolený, pak bylo usnesení členské schůze neplatné pouze v té části, která zakládala možnost tohoto postupu, a na rozhodnutí družstva je proto třeba pohlížet jako na rozhodnutí nepodmíněné.

Protože právní posouzení věci co do řešení otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není správné, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání, rozsudek odvolacího soudu podle ustanovení § 243b odst. 2 a 3, věta první, o. s. ř. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Další články:

- [Náklady řízení](#)
- [Odmítnutí dovolání](#)
- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Omezení vlastnického práva veřejným prostranstvím a bezdůvodné obohacení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Opomenuté vyjádření účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Služební poměr](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Pohledávka](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)